

„Bezpieczny Wyjazd”

Okresowy wyjazd do pracy w innym kraju jest od kilku lat jedną z najczęstszych form emigracji zewnętrznej Polaków.

Przy szukaniu i wyborze ofert pracy warto jednak posiadać wiedzę, która może pomóc uniknąć skutków skorzystania z nieuczciwych i niebezpiecznych ofert.

Jak zabezpieczyć się przed nielegalnymi agencjami pośrednictwa pracy?

Staraj się postępować zgodnie z poniższymi radami:

1. Sprawdź czy pośrednik posiada odpowiedni certyfikat (wykaz agencji zatrudnienia znajduje się na stronie internetowej www.kraz.praca.gov.pl)
2. Jeżeli w ogłoszeniu podany jest tylko telefon komórkowy, bezwzględnie domagaj się podania także dokładnego adresu pośrednika.
3. Pamiętaj, że polski pośrednik nie ma prawa do pobierania opłat za załatwienie pracy.
4. Zawsze sprawdzaj czy dany pośrednik posiada umowę zawartą z pracodawcą zagranicznym i czy wysyłał już ludzi do pracy za granicę. Poproś o numery telefonów pracodawców zagranicznych oraz do osób, które już skorzystały z jego usług i mogą to potwierdzić.
5. Zanim wyjedziesz za granicę domagaj się spisania umowy, w której będą podane warunki pracy, płacy, należne świadczenia. Nie podpisuj umowy w języku obcym lub takiej, która jest dla Ciebie niezrozumiała. Ewentualne zmiany w umowie negocjuj przed jej podpisaniem. Niczego nie podpisuj bez zastanowienia.
6. Pamiętaj, że dowód wpłaty na konto pośrednika – oszusta – nie daje dużych szans na odzyskanie wpłaconej kwoty. Do zakładania kont bankowych mogą być wykorzystywane podstawione osoby.
7. Zanim zapłacisz pośrednikowi za przejazd, sprawdź, ile wynoszą ceny u przewoźników. Nie przepłacaj.
8. Nigdy nie płać przed wyjazdem za mieszkanie za granicą oferowane przez pośrednika. Zwykle kontakt kończy się na pobraniu opłat za lokal.
9. Jeśli dajesz pośrednikowi pieniądze, zawsze domagaj się pokwitowania.
10. Pamiętaj, że polski pośrednik pracy nie ma prawa skierować Cię do pośrednika zagranicznego.
11. Dowiedz się czy i na co możesz liczyć ze strony pośrednika w razie kłopotów w pracy (np. w sytuacji, kiedy praca jest inna niż oferowana lub masz problemy z pracodawcą). Poproś o zobowiązanie na piśmie.
12. Sprawdź ważność paszportu oraz upewnij się co do konieczności posiadania innych dokumentów wymaganych przepisami kraju, do którego jedziesz.
13. Zrób kserokopię dokumentów, które ze sobą zabierasz i zostaw bliskim (osobom, którym ufasz). Dołącz do dokumentów aktualną fotografię.
14. Wykup w towarzystwie ubezpieczeniowym odpowiednie ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków i kosztów leczenia. Choroba czy wypadek za granicą przy braku ubezpieczenia to olbrzymie koszty leczenia.
15. W przypadku wyjazdu do państw członkowskich Unii Europejskiej uzyskaj w najbliższym oddziale NFZ bezpłatną Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego, która uprawnia do podstawowego leczenia na terytorium UE.

Należy jednak sprawdzić np. na stronie www.nfz.gov.pl zasady leczenia za granicą (czyli czego nie pokryje Fundusz).

16. Zostaw adres, pod którym będziesz przebywać za granicą, numer telefonu, imię i nazwisko pracodawcy oraz nazwiska i adres osób, z którymi wyjeżdżasz (lepiej nie wyruszać w pojedynkę). Informuj bliskich o zmianach adresu i miejsca pracy.
17. Ustal częstotliwość kontaktów telefonicznych z bliskimi (osobami, którym ufasz), np. raz w tygodniu o określonej porze. Ustal hasło, którym się posłużysz w przypadku ewentualnych kłopotów i niemożności powiedzenia tego wprost przez telefon, np. przekazaj pozdrowienia dla kogoś, kto nie istnieje.

Wyjeżdżając za granicę zabierz ze sobą:

- Adres i numer telefonu najbliższego polskiego konsulatu w kraju, do którego jedziesz. W razie jakichkolwiek kłopotów, tam uzyskasz pomoc,
- Słownik lub rozmówki – jeśli nie jesteś pewna/y czy dasz sobie radę z językiem,
- Numer telefonu Poland direct z kraju, do którego jedziesz. Za darmo lub za minimalną opłatą można z tego numeru zadzwonić się do telefonistki z centrali międzynarodowej w Polsce, która po uzyskaniu zgody od twojego rozmówcy na obciążenie jego rachunku, połączy Cię z wybranym przez Ciebie numerem telefonu. Musi to być numer telefonu stacjonarnego. Dla przykładu Poland direct tp z Anglii, Irlandii, Niemiec: 00 800 0480 0480,
- Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego,
- Telefon komórkowy z aktywnym roamingiem,
- Pieniądze (może to być także karta kredytowa lub czek). Zapas na tzw. „czarną godzinę”, na bilet powrotny do Polski. Najlepiej mieć kilka rodzajów środków płatniczych (gotówka, czek, karta) i przechowywać je w różnych miejscach.

Informacje wykorzystane w opracowaniu pochodzą ze źródeł:

- **Komendy Wojewódzkiej Policji w Białymstoku – Program prewencyjny „Twoje Życie – Twój Wybór”**
- **Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie**

Handel ludźmi

Poprzez handel ludźmi rozumie się:

Wynajmowanie, przewożenie, przechowywanie, przyjmowanie osób przy stosowaniu gróźb, użyciu siły czy innych form przymusu, porwania, podstępu, kłamstwa, nadużycia władzy, wykorzystania bezsilności osoby z zamiarem wykorzystywania tych osób w celu prac przymusowych, pobierania organów, niewolnictwa i praktyk zbliżonych do niewolnictwa, zmuszania do prostytucji i innych form wykorzystywania seksualnego.

Formy handlu:

- Handel ludźmi w celu wykorzystania ich w przemyśle erotycznym – większość osób będących przedmiotem handlu ludźmi nie jest informowana o warunkach, w jakich będą musiały pracować. Niektórzy trafiają do przemysłu erotycznego wbrew swej woli, w drodze oszustwa lub przy użyciu siły. Zadłużenie/niewolnicze długi, zabieranie dokumentów, przymus psychiczny i fizyczny, gwałt seksualny oraz więzienie są to najczęstsze problemy, z jakimi spotykają się osoby będące przedmiotem handlu,
- Handel ludźmi w celu zmuszania do pracy/praktyki zbliżone do niewolnictwa – ten handel jest szczególnie ukierunkowany na sektor rolnictwa, budownictwa i pracy w fabrykach. Ludzie są zmuszani do pracy niewolniczej (przymus, wykorzystywanie, ograniczanie możliwości przemieszczania się, minimalna płaca lub jej brak itd.),
- Handel ludźmi przeznaczonymi do pracy w domach/pielęgnowanie – osoby te są zmuszane do nieprzerwanej pracy w niewolniczych warunkach (przymus, wykorzystywanie, ograniczanie możliwości przemieszczania się, minimalna płaca lub jej brak) jako służący lub do opieki przy osobach ciężko chorych i upośledzonych,
- Handel ludźmi w celu zawarcia małżeństwa z reguły z „bogatym” cudzoziemcem – kobiety przyjeżdżają do nieznanego środowiska, nie znając języka ani kultury, natomiast ich status w większości przypadków jest całkowicie uzależniony od męża. Stają się ich niewolnicami, są zmuszane do prostytucji, pracy bez wynagrodzenia itd.,
- Handel ludźmi w celu zmuszania do żebractwa – kobiety, dzieci, ludzie starzy lub upośledzeni są zmuszani do żebrania w wielkich miastach, również w innych państwach. Nie potrafią poruszać się w miejscu, w którym się znajdują, a poza tym są pod stałym nadzorem kogoś kto im zabiera wybrane pieniądze,
- Handel ludźmi w celu pobierania organów – młodzi ludzie czy dzieci są sprzedawani lub porywani, następnie pobiera się od nich organy, które służą do przeszczepów.

Pamiętaj!

- Nigdy nie oddawaj nikomu swoich dokumentów tożsamości,
- Jeżeli wyjeżdżasz za granicę to raczej nie samemu, z kimś (koleżanką, kolegą),

- Możesz zgłosić w miejscowej Policji przestępstwo, którego padłeś ofiarą i wskazać winnych jego popełnienia. Jeśli trafiłeś na Policję – czy to jako poszkodowany/a czy jako podejrzany/a, masz prawo do tłumacza – domagaj się tego,
 - Jeśli jesteś podejrzany/a o dokonanie przestępstwa masz prawo do adwokata. Na Twoją prośbę policjant powiadomi o Twojej sytuacji polski konsulat,
 - W przypadku utraty paszportu lub innego dokumentu podróży konsul może po uprzednim potwierdzeniu Twojej tożsamości wydać paszport tymczasowy na powrót do kraju. Dobrze jest posiadać przy sobie, w czasie wyjazdu za granicę, kopie tej strony dokumentu, gdzie znajduje się zdjęcie i dane osobowe. Jeżeli dokument zostanie zgubiony, skradziony lub zniszczony kartka ta posłuży do szybkiego wyrobienia nowego dokumentu,
 - Unikaj ekstrawaganckiego i prowokacyjnego ubrania i takiego zachowania,
 - Unikaj przygodnych znajomości, ludzi, którzy ot tak, prawie za nic, oferują Ci kuszące warunki pracy szybkiego zarobku czy jakąś pomoc – może to być pułapka,
 - Podczas pobytu za granicą przestrzegaj praw i zwyczajów kraju, w którym jesteś,
 - Karalność popełnionych przestępstw i wykroczeń jest różna w różnych krajach. Np. posiadanie, przewożenie czy rozpowszechnianie narkotyków w wielu krajach jest zagrożone karą wieloletniego pozbawienia wolności lub nawet karą śmierci.
- Przydatne strony internetowe:

www.strada.org.pl to strona La Strady - Fundacji przeciwko Handlowi Kobietami. Na tej stronie są informacje na temat zjawiska handlu ludźmi, regulacje prawne oraz porady dla chcących pracować za granicą. Telefon zaufania La Strady (0048) (0-22) 628 99 99 czynny we wtorki w godz. 9.00-21.00. Pomagają i doradzają:

- kobietom rozważającym możliwość wyjazdu do pracy za granicą,
- kobietom, które są ofiarami handlu ludźmi (które zostały sprzedane lub zmuszone do prostytucji),
- rodzinom dziewcząt i kobiet zaginionych.

www.pracuj.info.pl to strona serwisu „Pracuj w Europie”. Zawiera oferty pracy w Europie, aktualne informacje, porady i wskazówki na temat poszukiwania pracy (w języku polskim).

www.msz.gov.pl to strona Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Zawiera m.in. Informacje dla wyjeżdżających z Polski oraz adresy polskich placówek dyplomatycznych. Na tej stronie dowiesz się m.in. w jakich sytuacjach i na jaką pomoc możesz liczyć ze strony konsula podczas pobytu za granicą.

Informacje wykorzystane w opracowaniu pochodzą ze źródeł:

- **Komendy Wojewódzkiej Policji w Białymstoku – Program prewencyjny „Twoje Życie – Twój Wybór”**
- **Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie**